

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КОРМІВ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПОДІЛЛЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

в.о. директора ІКСГП НААН

О.В. Корнійчук О.В. Корнійчук

«12» серпня 2025 року

ПРОГРАМА
фахового іспиту до вступу в аспірантуру

галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
спеціальність Н1 «Агрономія»

Програму підготували: Петриченко В.Ф., радник при дирекції з наукової роботи, доктор с.-г. наук, академік НААН; Векленко Ю.А., завідувач відділу польових кормових культур, сіножатей і пасовищ, кандидат с.-г. наук; Бугайов В.Д., завідувач відділу селекції кормових, зернових, колосових та технічних культур, кандидат с.-г. наук; Задорожний В.С., завідувач лабораторії землеробства та захисту сільськогосподарських культур, кандидат с.-г. наук.

Рекомендовано Вченою радою Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН (протокол № 9 від «12» серпня 2025 р.)

ВСТУП

Доктор філософії зі спеціальності агрономія повинен мати фундаментальну гуманітарну, загальнонаукову, спеціальну та практичну підготовку, мати сучасні ґрунтовні знання предметної області, аналізувати самостійно наукові роботи вчених, наукових шкіл та фундаментальні праці у галузі агрономії, досконало володіти своєю спеціальністю, оновлювати і збагачувати свої знання, вміти на практиці застосовувати сучасні економічні методи управління та технології вирощування сільськогосподарських культур.

Метою фахового іспиту до вступу в аспірантуру є всебічна перевірка підготовки абітурієнта до навчання в аспірантурі за спеціальністю Н1 «Агрономія», його компетентна здатність здійснювати наукові дослідження.

Основою для визначення змісту фахового іспиту до вступу в аспірантуру за спеціальністю Н1 «Агрономія» є освітньо-професійна програма підготовки за ступенем магістра з Агрономії чи освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» («спеціаліст») спеціальності «Агрономія».

Завдання до фахового іспиту при вступі в аспірантуру за спеціальністю Н1 Агрономія здобувачів на основі ступеня магістра містять питання з базової дисципліни Агрономія.

Розділи, що винесені на фаховий іспит до вступу в аспірантуру:

- Основи землеробства
- Основи рослинництва
- Кормовиробництво і луківництво
- Селекція та насінництво
- Основи наукових досліджень в агрономії

Вступник до аспірантури за спеціальністю Н1 Агрономія повинен знати:

- основні агрономічні закони;
- напрямки агрономічних наукових досліджень;
- загальні поняття про агрономію та її складові;
- еколого-біологічні та агрохімічні основи вирощування культур;
- концептуальні, теоретичні, методологічні основи та принципи екологічного рослинництва в умовах змін клімату;
- сучасні проблеми землеробства та його закони;
- проблеми, задачі, методи та напрями селекції культур;
- методи визначення адаптивності рослин польових культур та їх порівняльну характеристику;
- генетичні закономірності в селекції сільськогосподарських культур;
- вимоги державного стандарту щодо якості рослинницької продукції та шляхи її поліпшення.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ Н1 АГРОНОМІЯ

ОСНОВИ ЗЕМЛЕРОБСТВА

1. Закони землеробства і їх роль в сучасній агрономії.
2. Родючість ґрунту. Показники родючості ґрунту.
3. Структурність ґрунту. Поняття структури ґрунту – морфологічне і агрономічне. Механічний склад ґрунту. Фізичні властивості і хімічний склад. Агрофізичні показники ґрунту.
4. Водний режим ґрунту. Вологість ґрунту. Агрогідрологічні константи вологи в ґрунті: непродуктивна волога, продуктивна волога, вологість стійкого в'янення, найменша вологоємкість, повна вологоємкість, капілярна вологоємкість. Методи визначення вологості ґрунту.
5. Класифікація бур'янів. Класифікація заходів боротьби з бур'янами.
6. Захист сільськогосподарських культур від бур'янів.
6. Оцінка забур'яненості. Кількісні методи обліку бур'янів. Візуальні (окомірні) методи оцінювання забур'яненості полів. Методи обліку забур'яненості.
7. Обробіток ґрунту. Система обробітку ґрунту. Обробіток ґрунту під озимі культури. Система зяблевого обробітку ґрунту. Обробіток ґрунту в чистих парах. Система передпосівного обробітку ґрунту. Мінімізація обробітку ґрунту.
8. Основні види і фактори ерозії ґрунтів. Захист ґрунтів від водної ерозії. Захист ґрунтів від вітрової ерозії.
9. Наукові основи сівозмін (фізичні, хімічні, біологічні і економічні причини необхідності чергування культур).
10. Спеціалізовані сівозміни. Екологічна оцінка систем землеробства.
11. Інтенсивні системи землеробства. Система no-till. Вуглецеве (регенеративне) землеробство.

Рекомендована література

1. Землеробство: Підручник. За ред. І.Д. Примака. Вінниця: ТОВ «Твори», 2020. 578 с.
2. Петриченко В. Ф., Панасюк Я. Я. Сучасні системи землеробства України. Вінниця, 2009. 256 с.
3. Системи землеробства: історія їх розвитку і наукові основи /І.Д.Примака, В.А. Вергунов, В.Г. Рошко та ін.; за ред І.Д Примака. Біла Церква, 2024. 528 с.
4. Косолап М. П., Кротінов О. П. Система землеробства No-till: навч. посіб. К.: Логос, 2011. 351 с.
5. Танчик С.П., Цюк О.А., Центило Л.В. Наукові основи систем землеробства: монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 314 с.

6. Загальне землеробство: Підручник / За ред. В.О. Єщенко. К.: Вища освіта, 2004. 336 с.
7. Землеробство : підручник / М.С Кравченко, Ю.А. Злобін, О.М. Царенко; За ред. М.С. Кравченка. К.: Либідь, 2002. 469 с.
8. Основи землеробства: Підручник /За ред. О.Ф. Смаглія. Житомир: Вид-во ВДНЗ «Державний агроекологічний університет», 2008. 514 с.
9. Актуальні сівозміни: новий погляд на класику. Монографія / Я.М. Гадзадо, А.С. Заришняк, А.В. Черенков, М.С. Шевченко. Дніпро : «Роял Принт», 2017. 92 с.
10. Системи землеробства і технології вирощування сільськогосподарських культур (основні завдання, методи, параметри функціонування агросистем) / А. В. Черенков, М. С. Шевченко, В. Ю. Черчель, Є. М. Лебідь, В. С. Циков, Б. В. Дзюбецький та ін. Дніпропетровськ: Друкарський цех ДУ ІСГСЗ, 2016. 28 с.
11. Загальне землеробство: Підручник / В.О. Єщенко, П.Г. Копитко, В.П. Опришко, А.П. Бутило, П.В. Костогрив / За ред. В.О. Єщенко. К.: Вища освіта, 2004. 336 с.
12. Землеробство : підручник / М.С Кравченко, Ю.А. Злобін, О.М. Царенко; За ред. М.С. Кравченка. К.: Либідь, 2002. 469 с.
13. Основи землеробства: Підручник /За ред. О.Ф. Смаглія. Житомир: Вид-во ВДНЗ «Державний агроекологічний університет», 2008. 514 с.
14. Тихоненко Д.Г., Горін М.О., Лактіонов М.І. та ін. Ґрунтознавство. Вища освіта, 2005. 703 с.
15. Назаренко І.І. Ґрунтознавство. Чернівці, 2003. 400с.
16. Бегей С.В., Шувар І.А. Екологічне землеробство. Львів: Новий Світ. 2000. 2007. 409 с.

ОСНОВИ РОСЛИННИЦТВА

1. Рослинництво – головна галузь сільськогосподарського виробництва. Сучасний стан рослинницької галузі в Україні. Розвиток рослинництва як науки і галузі сільськогосподарського виробництва. Поняття про культуру рослин.
2. Пріоритет видатних вчених вітчизняної агрономії у розвитку наукових основ рослинництва.
3. Екологічні та економічні принципи розміщення польових культур. Основні групи польових культур. Розміщення культур на ґрунтах із різними властивостями та рівнями родючості. Динаміка росту, фази, етапи, періоди, тривалість вегетаційного періоду рослин.
4. Біологічний і агрономічний контроль за ростом і розвитком посівів.
5. Стан та перспективи розвитку виробництва зерна в Україні. Сучасний стан і перспективні напрями у виробництві білка рослинного походження.

6. Теоретичні основи рослинництва. Основи програмування врожайності польових культур. Основи насіннезнавства польових культур.

7. Загальна характеристика зернових злакових культур. Пшениця озима, жито озиме, тритикале озиме, пшениця яра, ячмінь ярий, тритикале яре, просо, гречка кукурудза (сортний склад, біологічні особливості розвитку та технологія вирощування в Лісостепу України, основні принципи агротехнологій mini-till, no-till).

8. Загальна характеристика зернових бобових культур. Горох, соя, квасоля, нут, сочевиця, чина, люпин, боби кормові (сортний склад за призначенням використання, біологічні особливості розвитку, технологія вирощування; симбіоз бобових культур і бульбочкових бактерій; сучасні технології вирощування зернових бобових культур).

9. Загальна характеристика олійних культур. Соняшник, ріпак озимий та ярий, льон олійний (сортний склад, біологічні особливості, сприятливі зони вирощування, технології вирощування).

10. Методи контролю за ростом і розвитком рослин. Визначення фенофаз та структури урожайності зернових хлібів. Визначення фенофаз та структури урожайності зернових бобових культур.

Рекомендована література

1. Лихочвор В.В., Петриченко В. Ф. Фізіологічна роль елементів живлення та системи удобрення польових культур. Підручник. 3-ге видання, перероблене. Львів: Українські технології, 2021. 284 с.

2. Петриченко В.Ф., Лихочвор В.В. Рослинництво. Нові технології вирощування польових культур: підручник. – 5-те вид., випр., доповн., додатковий випуск. НВФ «Українські технології», Львів, 2021, 808 с.

3. Кормові ресурси польових агроecosystem: монографія; за наук. ред. академіка НААН В. Ф. Петриченка, члена-кореспондента НААН О. В. Корнійчука. Київ: Аграрна наука, 2023. 544 с.

4. Петриченко В.Ф., Лихочвор В.В. Рослинництво. Технологія вирощування сільськогосподарських культур: навч. посібн. 4-е вид. випр., допов. Львів: НВФ «Українські технології», 2014. 1040 с.

5. Зінченко О.І., Салатенко В.Н., Білоножко М.А. Рослинництво: Підручник / За ред. О.І. Зінченка. К.: Аграрна освіта, 2001. 591 с.

6. Рослинництво: Підручник / С.М. Каленська, О.Я. Шевчук, О.М. Козяр та ін./ За ред. О.Я. Шевчука. К.: НАУУ, 2005. 502 с.

7. Лихочвор В.В., Петриченко В.Ф., Іващук П.В., Корнійчук О.В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур : навч. посіб. для студ. вищ. аграр. закл. освіти I–IV рівнів акредитації, що вивчають

дисципліни «Рослинництво»; за ред. В. В. Лихочвора, В. Ф. Петриченка. 4-те вид., доп. Львів: НВФ «Укр. технології», 2014. 1039 с.

8. Лихочвор В.В., Петриченко В.Ф., Іващук П.В. Зерновиробництво [20 зернових культур]: навч. посіб. для студ. вищ. аграр. закл. освіти I–IV рівнів акредитації, що вивчають дисципліну «Рослинництво». Львів : НВФ «Укр. технології», 2008. 624 с.

9. Зінченко О.І., Коротеєв А.В., Каленська С.М. та ін. Рослинництво: практикум /за ред. О.І. Зінченка. Вінниця: Нова книга, 2008. 356 с.

10. Базалій В.В., Зінченко О.І., Лавриненко Ю.О., Салатенко В.Н., Коковіхін С.В. Рослинництво: підручник. Херсон: видавець Грінь Д.С., 2015. 520 с.

КОРМОВИРОБНИЦТВО І ЛУКІВНИЦТВО

1. Шляхи розвитку галузі кормовиробництва в Україні. Основні показники, які характеризують якість кормів, їх характеристика. Види кормів, їх роль, місце в кормовій базі господарств різних категорій землекористування.

2. Польове кормовиробництво. Значення для розвитку тваринництва, завдання, шляхи інтенсифікації.

3. Лучне кормовиробництво. Природні кормові угіддя України, їх класифікація та розподіл за природно-кліматичними зонами. Способи і системи поліпшення кормових угідь.

4. Основні силосні рослини, особливості вирощування і силосування.

2. Однорічні капустяні кормові культури (ботанічна та морфологічна характеристика, біологічні особливості). Необхідність їх вирощування, ефективні способи використання (однієї з культур – на вибір).

3. Однорічні зернові озимі злакові кормові культури (ботанічна та морфологічна характеристики, біологічні особливості). Необхідність їх вирощування, ефективні способи використання (однієї з культур – на вибір).

5. Однорічні ярі злакові кормові культури (ботанічна та морфологічна характеристики, біологічні особливості). Особливості вирощування та використання (однієї з ярих злакових культур на вибір).

6. Багаторічні злакові трави (ботанічна та морфологічна характеристики, біологічні особливості). Особливості вирощування та раціонального використання (на вибір 2-3 види багаторічних злакових трав).

7. Багаторічні бобові трави (ботанічна та морфологічна характеристика, біологічні особливості). Особливості вирощування та раціонального використання (на вибір 1-2 види багаторічних бобових трав).

8. Однорічні бобові кормові культури (систематика, ботанічна та морфологічна характеристика, біологічні особливості). Особливості вирощування та

раціонального використання (однієї з культур на вибір),.

9. Нові кормові культури, можливість їх використання в системі кормовиробництва. Особливості вирощування та раціонального використання (на вибір 1-2 види).

10. Створення і використання високопродуктивних сіножатей, принципи добору травосумішок, основи багатоукісного використання травостоїв.

11. Культурні пасовища. Принципи створення культурних пасовищ. Підбір компонентів для травосумішок. Догляд за посівами, шляхи підвищення їх продуктивності. Організація раціонального використання культурних пасовищ.

12. Значення сіна в системі кормовиробництва. Технології заготівлі та зберігання високоякісного сіна.

13. Значення сінажу в системі кормовиробництва. Технології заготівлі та зберігання сінажу.

14. Значення силосу в системі кормовиробництва. Технологія заготівлі та зберігання високоякісного силосу.

15. Озимі проміжні посіви, їх господарська і кормова характеристики. Особливості технологій вирощування та використання для заготівлі різних кормів.

16. Види сировинних конвеєрів, особливості конвеєрного виробництва сировини для приготування сіна, сінажу та силосу, організаційні аспекти якісної заготівлі кормів.

17. Методологія економічної та біоенергетичної оцінки ефективності вирощування кормових культур для заготівлі кормів, основні показники, методика розрахунків.

Рекомендована література

1. Кормові ресурси польових агроєкосистем: монографія; за наук. ред. академіка НААН В. Ф. Петриченка, члена-кореспондента НААН О. В. Корнійчука. Київ: Аграрна наука, 2023. 544 с.

2. Achievements of Ukraine and the EU in ecology, biology, chemistry, geography and agricultural sciences : Collective monograph. Vol. 3. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2021. 406 p.

3. Лихочвор В.В., Петриченко В. Ф. Фізіологічна роль елементів живлення та системи удобрення польових культур. Підручник. 3-ге видання, перероблене. Львів: Українські технології, 2021. 284 с.

4. Наукові основи інтенсифікації польового кормовиробництва в Україні / В. Ф. Петриченко, Г. П. Квітко, М. К. Царенко та ін. Вінниця : ФОП Данилюк В. Г., 2008. 240 с.

5. Створення та використання лучних фітоценозів / І.Панахід, Г.Коник, Д.Мізерних та ін. Львів: СПОЛОН, 2017. 304с.

6. Зінченко О.І. Кормовиробництво. К.: Вища школа, 1994. 440 с.

7. Макаренко П.С. Луківництво. Нора-Прінт. Київ, 2002. 394 с.
8. Макаренко П.С. Лучне і польове кормовиробництво: навчальне видання. Вінниця: ФОП Данилюк В.Г., 2008. 548 с.
9. Бабич А. О. Кормові і білкові ресурси світу. К. : Аграр. наука, 1995. 289 с.
10. Гусєв М.Г., Сніговий В.С., Коковіхін С.В., Севідов О.Ф. Інтенсифікація польового кормовиробництва на зрошуваних землях півдня України. К.: Аграрна наука, 2007. 240с.
11. Демидась Г.І., Квітко Г.П., Ткачук О.П., Гетман Н.Я. Багаторічні бобові трави як основа природної інтенсифікації кормовиробництва / За ред. Г.І.Демидася, Г.П.Квітка. Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 320 с.
12. Петриченко В.Ф., Квітко Г.П. Люцерна з новими якостями для культурних пасовищ. К.: Аграрна наука, 2010. 94 с.

СЕЛЕКЦІЯ І НАСІННИЦТВО

1. Вихідний матеріал. Цінність сформованих популяцій в селекції нових сортів.
2. Значення гібридизації (внутрішньовидової і віддаленої), мутагенезу, поліплоїдії, інбридингу, біотехнологічних методів в селекції нових сортів і гібридів. Принципи підходу до створення моделі майбутнього сорту. Основні параметри майбутнього сорту.
3. Ефективність масового добору. Переваги і недоліки масового добору. Модифікації масового добору.
4. Суть індивідуального добору та його переваги перед масовим добором.
5. Відмінність синтетичної селекції від аналітичної. Методи штучного запилення рослин при гібридизації.
6. Основні вимоги до розміщення селекційних посівів. Основні елементи розрахунку площі колекційного чи селекційного розсадника.
7. Селекційні сівозміни. Техніка робіт в розсадниках селекційного процесу. Види селекційних розсадників.
8. Сортовипробування. Експертиза рослин на відповідність критеріям охороноздатності, ВОС-тест. «Реєстр сортів рослин України».
9. Розвиток насіннезнавства в Україні та завдання контрольно-насінневої служби. Державні насінневі інспекції. Внутрішньогосподарський насінневий контроль. Документи про якість насіння. Вимоги до посівного матеріалу. Державний стандарт України (ДСТУ) на насіння.
10. Фізіологічні й біологічні властивості насіння. Поняття про партію, контрольну одиницю. Документація партії і зразків. Відбір та оформлення середніх проб. Польова схожість насіння, якість сходів та шляхи їх підвищення.

Рекомендована література

1. Кормові ресурси польових агроecosистем: монографія; за наук. ред. академіка НААН В. Ф. Петриченка, члена-кореспондента НААН О. В. Корнійчука. Київ: Аграрна наука, 2023. 544 с.
2. Селекція та насінництво польових культур: Навчальний посібник / О.В. Мазур, О.В. Мазур, М.В. Лозінський. Вінниця: «ТВОРИ», 2020. 348 с.
3. Васильківський С. П., Кочмарський В. С. Селекція і насінництво польових культур: підручник. Біла Церква, 2016. 376 с.
4. Бугайов В.Д., Свистунова І.В., Лілік Т.В., Бондаренко О.В., Фурман В.А. Тритикале озиме: вихідний матеріал, методи і результати селекції. Монографія за ред. О.В. Корнійчука. Вінниця : ТОВ «Твори». 2023. 160 с.
5. Бугайов В. Д., Васильківський С. П., Власенко В. А. Спеціальна селекція польових культур: навчальний посібник. Біла Церква, 2010. 368 с.
6. Рябчун Н. І., Єльніков М. І., Звягін А. Ф., Голік В. С., Голік О. В. Спеціальна селекція і насінництво польових культур: навчальний посібник. Харків, 2010. 462 с.
7. Сигида В. П. Досягнення, напрями і завдання селекції окремих польових культур: навчальний посібник. Умань: УКВПП, 2009. 84 с.
8. Бабич А.О. Селекція і виробництво сої в Україні. Вінниця: ФОП Данилюк В.Г., 2008. 230 с.
9. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І., Власенко В.А. Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин. К.: Вища освіта, 2006. 463 с.
10. Кіндрук М.О., Соколов В.М., Вишневський В.В. Насінництво з основами насіннезнавства/ за ред. М.О. Кіндрука. К:Аграрна наука, 2012. 264 с.
11. Макрушин М.М, Макрушина Є.М. Насінництво: підручник. Сімферополь: «ВД» Аріал», 2011. 476 с.
12. Насінництво й насіннезнавство польових культур / За ред. М.М. Гаврилюка. Харків, 2007. 216 с.
13. Вчені – генетики і селекціонери у галузі рослинництва. Книга 4. Київ. Аграрна наука. 2000. 363 с.
14. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І. Селекція та насінництво польових культур: Практикум. Біла Церква, 2008. 192 с.
15. Чекалін М.М., Тищенко В.М., Баташова М.Є. Селекція та генетика окремих культур: навчальний посібник. Полтава: ФОП Говоров С.В., 2008. 368 с.

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В АГРОНОМІЇ

1. Класифікація польових дослідів.
2. Вимоги та особливості умов проведення польового дослідів.
3. Складові елементи програми проведення польового дослідів в умовах змін

клімату.

4. Теоретичні основи складання схем польового досліду в умовах змін клімату.
5. Види польових дослідів, особливості їх закладання та обробки експериментальних даних в умовах змін клімату.
6. Багаторічні стаціонарні польові досліди, особливості їх закладання та обробки експериментальних даних.
7. Підготовчий етап польового досліду: вибір, вивчення та підготування земельної ділянки.
8. Техніка закладки та проведення польових дослідів з агрокультурами, розбивка дослідного поля, роботи на дослідному полі, облік врожаю.
9. Основні елементи методики польового досліду (Кількість варіантів. Повторність і повторення. Форма ділянок. Дослідна ділянка. Класифікація методів розміщення варіантів).
10. Особливості проведення польових дослідів у селекційно-насінницькому процесі.
11. Польові роботи на дослідній ділянці.

Рекомендована література

1. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: підручник. Львів : Львівська політехніка, 2020. 336 с.
2. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В.С. Антонюк, Л.Г. Полонський, В.І. Аверченков, Ю.А. Малахов. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 276 с.
3. Дідора В.Г., Смаглій О.Ф., Ермантраут Е.Р. Методика наукових досліджень в агрономії. Видавництво «Центр учбової літератури». Київ. 2013. 263с
4. Ушкаренко В.О., Вожегова Р.А. Голобородько С.П., Коковхін С.В. Методика польового досліду. Херсон. Видавець: Грінь Д.С. 2014. 445 с.
5. Дослідна справа в агрономії: навч. посібник: у 2 кн. – Кн. 1. Теоретичні аспекти дослідної справи / А. О. Рожков, В. К. Пузік, С. М. Каленська та ін.; за ред. А. О. Рожкова. Х.: Майдан, 2016. 316 с.
6. Крисоватий А.І., Панасюк В.М., Гавришко В.Л. Методологія, методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Тернопіль: ТОВ „Лілея”, 2005. 150 с.
7. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібн. К. : Кондор, 2003. 192 с.
8. Ліпич Л. Г., Бортнік С. М., Волинець І. Г. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ ДО ВСТУПУ В АСПРАНТУРУ

Організація і проведення фахового іспиту до вступу в аспірантуру Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН за спеціальністю Н1 «Агрономія» здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. № 1556-VII, Постанови Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 р. (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502) «Про затвердження порядку підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Наказу Міністерства освіти і науки України від 06 березня 2024 року № 266. «Про затвердження Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році», Правил прийому до аспірантури ІКСГП НААН в 2024 році.

Екзаменаційні білети передбачають питання з визначених дисциплін. Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури на вступних випробуваннях зі спеціальності, оцінюються за 100-бальною шкалою. За відповідь предметна комісія зі спеціальності виставляє бали, на основі чого розраховується середній бал за відповіді на всі питання (максимум 100).

Оцінювання здійснюється за шкалою ECTS (табл. 1).

Таблиця 1

Система оцінювання іспиту зі спеціальності за шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90-100	відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	незадовільно	FX	Не достатньо (виконання не задовольняє мінімальним критеріям)
0-34		F	

Вступний іспит до аспірантури зі спеціальності проводиться у вигляді усних та письмових відповідей на поставленні запитання, що містяться у варіативних завданнях.

На іспит повинна бути представлена дослідницька пропозиція – науковий текст обсягом до 8 сторінок, підготовлений вступником до аспірантури, в якому обґрунтовується тематика майбутнього дисертаційного дослідження, його актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науці, можливі шляхи розв'язання поставлених задач тощо.

Тривалість вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності – 2 години. Приймальна комісія допускає до участі у конкурсному відборі для вступу на навчання вступників на основі раніше здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст / ступеня магістр, які при складанні вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності отримали не менше 60 балів.

